

TEXT: GEORGE JOHANSSON.
FOTO: IARS EDGREN.

Sveriges främsta
Playboy genom
tiderna? Kanske,
om inte så var
han i alla fall helt
överträffad
under sin livstid.

Uffe

Ulf Norinder.
Racerbilar
kunde han
både köpa
och köra. I
rasande fart.
Han hade
allt. Utom
en sak.

Prolog: – Ö!! hojtade han. Blinkade vänligt mot mig. Højde en fiktiv bågare, garvade, traskade fram genom höstgräset, mot bandepån.

Jag stirrade storögt efter honom. Svetteg racerföraroverall. Hjälmén i handen. Brutet lopp.

Tidig förmiddag, starten gick 06.00.

Han skulle gå och dricka öl, Uffe Norinder. Vad var klockan? Nio-nånting ... på förmiddagen.

Förra året, 1961, hade han vunnit 12-timmarsloppet för standardvagnar på det gamla nötta Skarpnäcksflygfältet, strax söder om Stockholm. Med en minimal BMW 700. Två cylindrar. Tjugga-tjugga, boxermotor! En bil med motorcykelmotor. Nu, 1962, skulle han göra om bravaden med en Fiat 1500, försedd med det senaste skriket inom bilmodet: "Tvåkoppskaross."

Efter några timmars körning började en bakhjulsbroms låsa sig i den beryktade Pungpinekurvan, en hårnål döpt efter en gammal krog där mången resande med hästskjuts, pinat penningpungen för att betala sitt brännvin.

Uffe lattjade ett par varv och provocerade upp den trilskande bilen på två hjul, som den publikfriare han var, (förtjusta rop och applåder från de glesa publikleden i den tidiga morgonen) innan han beslöt sig för att lägga av. Och gjorde det när bilen tröttnade med totallästa bakhjulsbromsar. Gåttfullt men sant. Och nu skulle han gå och dricka öl.

Jag hade valt att stå där, i Pungpinan, lite bortom depåns trängsel, eftersom hårnålskurvorna på Skarpnäck gav bra tillfälle till närstudier av förarna, deras kurvteknik, deras ansiktsuttryck.

Jag var 16 år gammal, hade presskort, Voigtländerkamera med fast normalobjektiv, utan beredskapsväska (töntigt!), anteckningsblock och pennor i bröstfickan på tweedkavajen.

Ordet "Ö!!" är det enda ord Ulf Norinder yttrat direkt till mig.

Under åren som följde såg jag Ulf Norinder många gånger i depåvimlet, hörde hans skratt – och hörde folk omkring skratta med honom, prata om honom. Men jag gjorde aldrig någon riktig intervju med honom.

Det här porträttet är ett collage av minnen, lösrykta repliker, fragment, hafsigt klotter på speglar i plötsligt övergivna hotellrum. Det är baserat på minnenas och myternas sorl, från Kilafors och från det evinnerliga depåsnacket på racerbanor: från Gelleråsen till Nürburgring och Monza. Och på fragment av fakta.

Fragment av fakta:

Ulf Norinder föddes 1934 i Kilafors, Hälsingland. Hans mamma hette Anna-Lisa, född Ahlgren och hans morfar hade grundat F. Ahlgrens tekniska fabrik i Gävle år 1885 (bläck, mediciner och halspastillen Läkerol). Ulfs far Arne Johnson omkom i en flygolycka när Ulf var liten. Modern gifte senare om sig med Carl-Robert Norinder, sedermera vd för Kilafors Järnverk AB. (C-R Norinder adopterade Ulf.)

Kilafors är i dag en sömning plats i södra Hälsingland, av storhettstiden med skogs- och järnbruk syns bara fragment. Men orten lever. Dock: De tåg på järnvägen, som rasslar på spår nära Kilafors herrgård, tycks gå förbi utan att stanna. Den lilla bangården andas övergivenhet. Tog den sista med framtidsköp, sista tåget söderut?

Herrgården där Ulf växte upp är välhållen, men mystifierande patinerad. Den håller sporadiskt öppet för bokade sällskap.

De fester Ulf höll, med helikopterflugan mat från Stockholms lyxkrogar, och stjärnartister, under Hälsinglands ljusa sommarnattshimmel, är i dag bara minnen. Och som det brukar sägas om den tidens fester – de som minns dem ... var inte riktigt med.

Jag råkar stöta på den nuvarande ägaren till herrgården. Han visar mig det som var Ulfs pojkrum, idag ett hotellrum. Jag tittar ut över sjön. Den glittrar. Och jag tänker på en liten, ensam pojke som växte upp utan pappa, med en sörande mamma och, en barnsköterska, enligt kollektiv kunskap i Kilafors, högt älskad av Ulf. Hon hette Ninni. Passande för en "nanny".

Lyssnar jag och pratar runt i Kilafors, våren 2012, hör jag ur minnets sorl hur myter och fakta blandas, jag väger ihop detta med egna ögonblick i utkanten av Ulf Norinders tillvaro. Och många års depåsnack.

Ständigt detta depåsnack!

Det här är bilden som träder fram, ibland grumlig, rent mytisk, ibland plågsamt skarp ... och en och annan gång, förmodligen helt sann.

Myter & lösrykta hågkomster:

– Arne, pappan, ja han gick ju i backen. Med eget plan. Inte vet jag om han satt bakom spakarna. Tror inte de'. Men det var hans plan. I backen gick han. Och vart död.

– Dom var ofantligt rika. Ulf fick en MG TF när han fyllde 18.

– Omräknat i dagens penningvärde ... tjaa ... tre miljarder, kanske, minst ... var familjens förmögenhet.

– Anna-Lisa var olycklig. Det blev nog ett och annat glas ... för mycket.

– Deras liv. Det var som "Borta med vinden". Fast i Kilafors!

– När Uffe börja' intressera sig för rally, ja då köpte han en ny BMW 1800 för å ha å träna med. Han hade ju hur många grusvägar som helst på familjens skogsegendomar att träna på. Å han tränade. Timmar å dagar i åndal!

Fragment av fakta:

Ulf Norinder fångades tidigt av bilar och biltävlingar, det fanns en biltradition i familjen som bland annat höll sig med imposanta Mercedesbilar under tiden före andra världskriget. (En dunklare sida av detta var vänskapen med Hermann Göring som var välkommen gäst på Kilafors herrgård.)

Ulf började träna med sin MG. Kvaddade den snart i en snödriva. Drog loss den med en traktor och slet i den processen av båda dörrarna. "Faaaaan!"

Minnenas sorl:

– Han var en duktig chaufför! Det fanns ju dom i Kilafors som inte ville se det, men han var duktig! Och han lade ner mycket på sin träning! Han ville bli racerförare. Och han ville bli bra. Det blev han också, men allt festande skymde kanske det ...

– Det går inte att komma i håg alla hans tidiga bilar. Men man minns MG:n, hans första, och sen blev det ju BMW:n han tränade med och så en 300 SL och en Porsche 550 Spyder, några Mercedes 220 SE coupéer hann han med. Han kvaddade ofta. Och köpte nytt.

Fragment av fakta:

Den unge Ulf Norinder tog inte bara med sig exotiska bilar till Kilafors. Han förde också med sig en ung fru, Jill Donohue, dotter till en amerikansk koreograf och den firade svensk-norska revyaktrisen Tutta Rolif. Äktenskapet varade i fem år och var, enligt Jill, "inte vad jag trodde ett äktenskap skulle handla om, men han var kull!".

Efter äktenskapet flyttade Jill tillbaka till Los Angeles, gifte sig senare med skådespelaren Stacey Keach.

Minnenas sorl:

– Jo, hon var ju här i Kilafors ibland, Jill, vacker, åhhh så vacker! Spännande!

– Men det var väl bara på pappret dom var gifta. Uffe, han levde sitt liv som vanligt, han var ju alltid på väg någonstans ... till nån tävling ... eller nåt annat. Dom fick två barn, en son och en dotter. Vet inget om dom.

– Han tog tävlandet på allvar! Han ville inte vara en pajas. Han ville vinna. Han ville visa att han kunde!

– Racerdepån var kanske det enda stället där han kände sig hemma, och så i Kilafors ... fast rastlösheten tog alltid överhand.

– Ett jättekalas han hade ... hela övervåningen på ett hotell i Schweiz, hade han hyrt. Sen försvann han ... på spegeln på hans hotellrum hade han klottrat med läppstift: Står inte ut! Åkt till New York. Nåt i den stilen. Så han.

– Racerdepån var hans scen. Hans egen, privata scen.

Fragment av fakta:

Ulf Norinder hade en gedigen, om än ojämn och infallsrikt planerad racerförarkarriär. Den började med ett isbanelopp 1954 där han provade sin 18-årspresent, MG:n, som tävlingsfordon. Men, den var ju antik, redan då.

Nå, ekonomin var inte den trånga sektorn. Ulf Norinder kunde som "gentlemanförare" bygga sig en racerförarkarriär med egna pengar, huvudsakligen som sportvagnsförare. Enligt känd statistik, med vissa hålrum, körde han ett tiotal konkurrenskraftiga sport/racersportbilar, mellan 1956 och 1971, i (minst) 50 tävlingar, från Karlskoga i Sverige till Daytona och Sebring i USA. Till sina co-drivers i långlopp kunde han räkna in den svenske stjärnföraren Joakim Bonnier (1930–1972), Chris Amon, Johnny Servoz-Gavin, Picko Troberg, Robin Widdows, Sten Axelsson och några till.

Bilarna var bland andra Maserati 200 S, Porsche 356 Carrera, Porsche 718 RSK, Ferrari 250 GTO, Porsche 906, Lola T70 och McLaren M18.

Två segrar och fem klassegrar på de 57 lopp som är bekanta – och en god målgång, han fullföljde drygt 70 procent av de loppen. Men tittar man noga i fragmentariska uppgifter finner man att vissa banor dök han aldrig upp på ... annat än i anmälningslistan.

En tidig och livslång vänskap med Joakim Bonnier blev en av nycklarna till Ulf Norinders liv i racervärlden.

Minnenas sorl:

– Tävlingarna var en del av ett socialt liv, som flyttades från land till land, banan till bana ... Ulf levde livet.

– Man såg hans röda 300 SL utanför Bäckahästen, Riche eller Teatergrillen när han var i Stockholm ... det var den tidens vattenhål för det som då kallades "det vackra folket".

– Han var generös! Dök man upp på nåt av ställena han satt på i Stockholm – och var från Kilafors – fanns det alltid plats vid hans bord. Notan tog han!

– För att komma i form brukade han hälla en hel flaska Brut ("The Essence of Man", det sena 1960-talets ledande rakvatten i kretsar som ville förknippas med en aktiv, viril livsstil) över sig varje tävlingsmorgon.

– Han klagade över fjädringsvibrationer efter träningspasset. Men frampå eftermiddagen kom det fram att han nog kunde hänföra problemen till en vanlig baksmälla ..."

Överst Uffe redo för start på Spa och under det tillsammans med co-drivern Chris Amon på Nürburgring. Bilderna, liksom den på sidan 91, är ur mekanikern Chuck Graemingers arkiv.

"Man såg hans röda 300 SL utanför Bäckahästen, Riche eller Teatergrillen när han var i Stockholm."

Fragment av fakta:

Ulf Norinder tog – festligheterna runt tävlingarna till trots – sitt tävlande på allvar, och ett outplånligt minne som han gärna återgav var hur han vid ett tillfälle i Reims inför Frankrikes GP i mitten på 1950-talet, fick hoppa in i en försenad Joakim Bonniers Maserati 250F (Formel 1-bil, 2,5 liter, frontmotor) för att köra några träningsvarv. Bilen skulle ha en träningsstid, det var stallen och bilarna som tävlade, förarna var utbytbara.

Ulf har berättat: "Vi var ju ganska lika, så det skulle väl gå bra. Men Fangio (J-M, 1911–1995, femfaldig världsmästare) som tränade samtidigt fick nys om att det inte var Jo bakom ratten, så han gick upp jämtesides, gjorde tecken att jag skulle haka på, körde långsammare än normalt och visade rätt spår, visade med fingrarna vilken växel man skulle välja. Det var en fin körskola."

(Eventuellt, kan man tänka, var det inte bara ett utslag av Fangios omvitnade vänlighet och sportsmannaskap som låg bakom, utan också självbevarelsedrift. Hellre en utbildad förare, än en total novis på den smala och hypersnabba landsvägsbanan över champangefälten i norra Frankrike. Kanske Fangio tänkte.)

Myter och lösrykta hågkomster:

– Det var viktigt för Ulf att rösta i riksdagsvalet, här i Kilafors. Så på höstarna när det var val kom han hit. En gång gick bilen sönder på vägen, en Mercedes 220, tror jag det var. Örebro någonstans, sades det. Han hade Joakim Bonnier med sig som reskamrat. Han gav bort bilen längs vägen, till en raggare, sågs det, en ny Merca 220 med ett skitfel! För att hinna fram innan vallokalen, här i skolan i Kilafors, stängde, hyrde han en helikopter och damp ner i tid för att lägga sin röst.

– Det var besvärligt när han förlorade sitt körkort. Mittan eller slutet av 1950-talet. Han hade tagit jazzsångerskan Ernestine Anderson med på några varv – i racerfart – runt Kristianstadsbanan efter tävlingarna, när vägarna inte var avstängda längre ... polisen fick nys om det ... och tog honom.

– Han gillade ju inte att tappa körkortet. Men det löste han elegant, på sitt eget vis, åkte till USA och tog ett där. Passade på att ta med sig en bil hem också ... var det en Cheva ...? Impala Coupé, tror jag. Med big block ...? Jopp! Säkert!

Fragment av fakta:

Man kan dela in Ulf Norinders racerförarkarriär i tre segment: Sportvagnstävlingarna – paradgrenen, Formel 5000 – ett sista seriöst ryck och en mer förströdd, spexartad och sporadisk återkomst i svenska Super Star Cup (populär klass med stora V8:or). Ulf hade då åldrats, grånat och hade vildvuxet hår och skägg. Ett garvande och spexande men vemodigt hippiespöke i racerförardress, namn och blodgrupp (O RH +) broderat på overallen, som den tidens regler och mode föreskrev.

I Formel 5000 satsade han seriöst, men givetvis inte utan ambitionen att ha kul. Som till exempel med att tillbringa vinterhalvåret söderöver, med en nyinköpt Lola T190 Formel 5000, lackerad i guld (annars brukade Ulf ha bilar målade i de svenska färgerna) för att sticka ut lite.

Tasman Cup som kördes i Australien och på Nya Zeeland var i början av 1970-talet populär både bland förare och publik "down under", prispengarna var generösa och tävlingarna mycket uppskattade i en del av världen som ännu inte drabbats av ett överflöd av spektakel. Och Ulf Norinder fick ju "rätt grejer", det nyaste från Lola, och hade bra kontakt med Lolas grundare Eric Broadley. Han kände sig nästan som test- och fabriksförare med den guldfärgade T190:an. Kunde yttra sig om nya bilen som "att den var 1000 procent bättre än den gamla ..."

En Formel 5000-bil från 1970-talet, kan enkelt beskrivas som en slags Formel 1-kusin från landet, ensitsig med popnitad, primitiv mono-coque, trång sittbrunn som bjöd på all intimitet man kan önska sig av en racerbil, kroppskontakt med rå metall och tunga värme- och bränsledunster från en hårt arbetande motor.

Direkt, men tung styrning, feta däck, enkla men geometriskt riktiga hjulupphängningar. Allt framknuffat av en gurglande och brölände femli-

Picko leder före
Sten Axelsson
och Uffe Norinder.
Alla i Porsche
Carrera 6.

ters amerikansk V8. "Super Size Go Kart" med "extra allt" och "mycket över hela".

Ingen lättkörd pjäs, men Ulf Norinder gillade biltypen med dess tunga machoframtoning. Han var nöjd med sin sjundeplats (två tredjeplatser!) totalt, i 1970 års Tasmanserie, där han ansåg att banorna som var krokiga och korta, inte gynnade F5000-bilar.

Myter & lösrykta hågkomster:

Ulf Norinders sista tid i livet präglades av personliga problem, av sorg och uppgivenhet, av alkoholmissbruk. Vänner som Joakim Bonnier, Jochen Rindt och många fler, förolyckades på tävlingsbanan. Storslagna framtidsplaner slogs sönder, ekonomin krackelerade.

– Man sa: "Lugna ner dig Uffe", men han ville inte lyssna. Han brände sitt ljus i båda ändar. Han sa att han kände sig som han var 100 år och hade levt färdigt!

– Han ordinerade sig en 75:a om dan. Minst. Och då mår man ju inte bra ...

– Han tyckte inte livet var särskilt kul längre, han kastade in handduken för gott!

– Näää ... jag tror inte han begick självmord i Monaco. Vad jag vet dog han i Sundsvall ... eller Härnösand ... där han uppvaktade en ny tjej ... nånting i kroppen gav upp helt enkelt.

– Han begick självmord i Monaco, sedan han fått reda på att han hade cancer ...

Fragment av fakta:

Ulf Norinder dog 1978 och ligger begravd på kyrkogården vid Hanefors kyrka i Kilafors, Hälsingland, inte långt från sitt barndomshem.

Epilog:

Gunnar Friberg, bilskribenten (se GT nr 9/2011) berättade en gång för mig om Ulf Norinder, vid ett av de sällsynta tillfällen Ulf var fjärran från vimlets yra.

Kärnan i episoden har Gunnar också, inlindat, med hänsyn tagen till unga läsare, skildrat i en krönika i Teknikens Värld.

Gunnar Friberg och Ulf Norinder var ganska lika till utseendet och delade intressen: snabba bilar, brudar, stadiga järn, gärna kombinerade med jazzmusik.

Här är min (ocensurerade) version, av Gunnars direkta hågkomster:

En sen kväll i Stockholmsnatten, där sannolikt Bäckhästen, Brända Tomten och Riche avverkats, slutade i Gunnars omoderna och stökiga ungarlsly på Frejgatan 101, gatuplanet. Djupa samtal om livets mening och väsentligheter. Brudarna hade gått hem.

En och annan tår över förlorade vänner, förlorade kvinnor, hade fällits fram på småtimmarna. Manlig närhet såsom den kan uppstå i alkoholdimor och gryningstimmar.

Plötsligt sa Ulf till Gunnar att han avundades honom.

– Hörrö! Så inihelvete! Avundas jag dej, Gunnar!

Gunnar förstod inte.

– Du har ju föfan allt du kan önska dej, Uffe!

– Nä! Du har nåt som jag aldrig har haft, och aldrig kan få!

Ulf stirrade tomt framför sig.

Kanske hittade Gunnar en "Starkbock" (ett öl bryggt i Ulfs hemtrakter) nånstans i det röriga köket.

Solen var på väg upp över Hälsingehöjden, utanför de smutsiga fönstren på Frejgatan 101 i Stockholm.

Efter öppningsprocedurens pysande (ölburkar då, var av solid plåt och krävde öppningsverktyg), fräste Gunnar irriterat och sa:

– Men va fan ska man säga ... vad är det jag har ... som inte du har? Å som inte du kan få? Eller tjacka med alla dina stålar ...?

Ulf suckade: – Ett jobb ...

Fotnot: Ett klipp från SVT:s program "Kobra" finns att se på YouTube, på internet. Sök på "Ulf Norinder" så förs du till en flimrig film från Kilafors med Ulfs party i full swing. Kommenterad av några överlevande.